

Expunere de motive

Art. 63 alin. (2) din Constituția României, republicată, prevede că alegerile pentru Camera Deputaților și pentru Senat pot fi desfășurate în cel mult 3 luni de la expirarea mandatului sau de la dizolvarea Parlamentului.

Astfel, în contextul în care mandatul Parlamentului ales în anul 2016 va expira la data de 20 decembrie 2020, rezultă că data limită pentru organizarea următoarelor alegeri parlamentare, în ipoteza în care nu devine incidentă nicio situație dintre cele ce conduc la prelungirea de drept a mandatului Parlamentului, conform art. 63 din Constituție, este data de 14 martie 2021.

Curtea Constituțională, în cadrul controlului anterior promulgării, a respins, ca neîntemeiată, obiecția de neconstituționalitate formulată de Președintele României, respectiv de Guvern, și a constatat că sunt constituționale, în raport cu criticile formulate, dispozițiile art. 1 alin. (1) din Legea privind unele măsuri pentru organizarea alegerilor pentru Senat și Camera Deputaților, ca urmare a încetării mandatului Parlamentului ales în anul 2016, precum și legea, în ansamblul său.

Prin urmare, Parlamentul poate stabili, prin lege organică, data alegerilor pentru Senat și Camera Deputaților, ca urmare a încetării mandatului Parlamentului ales în anul 2016.

Contextul epidemiologic actual este caracterizat prin creșterea alarmantă a infectărilor cu noul coronavirus (SARS-CoV-2) atât în România cât și în alte țări din Europa și din întreaga lume (așa-numitul „val 2”, mai puternic decât cel inițial din primăvara anului 2020). De asemenea, spitalele destinate COVID-19 și în special secțiile de terapie intensivă care tratează pacienți cu COVID-19, au o capacitate care nu poate fi practic semnificativ extinsă curând din cauza deficitului de personal medical specializat pentru terapie intensivă.

În plus, trebuie avută în vedere și apropierea sezonului rece, care face puțin fezabile soluțiile temporare de tip servicii medicale acordate în corturi, în schimb face iminentă creșterea incidenței cazurilor de gripă sezonieră și a diverselor infecții respiratorii sezonier.

Oricum, spre deosebire de mai multe țări occidentale cu un stat social dezvoltat, inclusiv în ceea ce privește serviciile medicale (și care totuși în multe cazuri au fost depășite în primăvară cu ocazia ”primului val”), România are un sistem sanitar mult mai slab dezvoltat, aproape la capătul puterilor, cu reziliență

redușă, astfel că care trebuie cu atât mai mult evitată supraaglomerarea spitalelor, mai ales înainte de Sărbători.

În cadrul recent încheiatului proces electoral pentru alegerile locale au fost deja relevate limitele și deficiențele capacității organizatorice a autorităților publice centrale și locale, dar și ale partidelor politice și altor entități implicate direct sau indirect în alegeri, iar aceste probleme sunt greu de rezolvat rapid în condițiile în care investirea noilor autorități locale și ajustările administrative subsecvente previzibile vor mai dura cel puțin câteva săptămâni.

Nici în anii în care s-a reușit asigurarea unui interval de mai multe luni între alegerile locale și cele parlamentare nu a fost ușor de gestionat presiunea suplimentară generată asupra funcționării optime a autorităților publice centrale și locale în proximitatea modificării conducătorilor instituțiilor respective.

În actualul context epidemiologic, cu efectele lui sociale, economice și sanitare deja produse precum și cele respectiv previzibile, este cu atât mai puțin probabilă reușita compensării, la un nivel rezonabil, a efectelor acestor factori negativi, mai ales că interacțiunea umană directă (care ar fi putut contribui la optimizarea funcționării echipelor noi sau înnoite) nu poate fi crescută în perioada următoare din motive epidemiologice iar interacțiunea digitală este departe de funcționalitatea sperată, cum se poate constata în sistemul de învățământ preuniversitar, dar și în administrația publică și în justiție.

Dealtfel, zeci de state la nivel mondial au amânat alegerile ca urmare a pandemiei, iar România nu a făcut excepție, amânând alegerile locale pe septembrie, deși în mod normal ar fi fost organizate în iunie.

Un alt motiv care stă la baza prezentei legi ține de dimensiunea socială și de accesul la procesul democratic a categoriilor de populație defavorizate. Pe de o parte, categoriile sărace sunt cele mai expuse în fața riscurilor infectării cu virusul SARS-CoV-2, condițiilor de locuire și igienă precară, alimentației deficitare și accesului precar la servicii de îngrijire medicală. În 2018, mai mult de o jumătate de milion de români au renunțat la a obține îngrijire medicală întrucât nu își permiteau costurile, conform Institutului Național de Statistică. Accesul limitat la îngrijire medicală duce în timp la cronicizarea bolilor - fiecare al cincilea român suferă de o problemă medicală cronică sau de o formă de invaliditate.

Pe de altă parte, categoriile sărace sunt private nu doar de accesul la servicii medicale, ci tot mai mult de accesul la procesul electoral. Absenteismul la vot al românilor săraci a cunoscut o creștere fulminantă după 1990 – de la 11% în

alegerile din 1992 se ajunsese la 66% absenteism în rândul celor săraci în 2014. Românii săraci nu par să se simtă reprezentați pentru că multe dintre problemele cu care ei se confruntă sunt tot mai puțin prezente pe agenda politică.

În acest context, a organiza alegerile parlamentare în plină criză medicală înseamnă o încurajare cinică a absenteismului deja răspândit în rândul categoriilor sărace, dar și o supra-expunere a acestor categorii în fața riscurilor legate de infectarea cu COVID-19. Săracii României au de ales între a sta acasă, pentru a evita riscul îmbolnăvirii și a merge la vot, asumând-și riscuri mult mai mari decât în cazul unei persoane dintr-o categorie socială mai prosperă.

Față de numărul potențial de cetățeni români cu drept de vot aflați în străinătate și care ar fi de așteptat să opteze pentru votul prin corespondență, datele actuale arată că un procent foarte redus au făcut până la momentul actual demersurile necesare și este nerealist să se spere că se va reuși o recuperare rapidă a acestui deficit într-un termen foarte scurt.

Toate aceste elemente vor avea un impact negativ major în ceea ce privește organizarea și desfășurarea în bune condiții a procesului electoral și a alegerilor parlamentare în luna decembrie 2020, atât în țară cât și în străinătate, unde se află milioane de alegători români, și unde se manifestă deja și se preconizează restricții și mai severe ale activității sociale în următoarele luni.

Având în vedere că în perioada cuprinsă între momentul adoptării de către Camera Deputaților, în calitate de for decizional, a legii amintite, respectiv data de 27 iulie 2020, și pronunțarea Curții Constituționale în data de 29 septembrie 2020, au fost adoptate de către Guvern mai multe hotărâri cu privire la alegerile pentru Senat și Camera Deputaților, inclusiv hotărârile privind stabilirea datei alegerilor și calendarul acțiunilor din perioada electorală, precum și adoptarea, promulgarea și intrarea în vigoare a Legii nr. 202/2020 pentru modificarea și completarea unor acte normative în materie electorală, este necesar ca legea ce va fi adoptată să cuprindă și măsuri privind conservarea unor acte și operațiuni electorale deja întocmite/realizate.

În același timp, trebuie oferită posibilitatea continuării înregistrării pentru scrutinul parlamentar a cetățenilor români cu domiciliul sau reședința în străinătate cu cele două opțiuni: alegător prin corespondență sau alegător în străinătate.

Dincolo de rațiunile politice și administrative, sănătatea cetățenilor este mai importantă decât data exercitării unui vot politic, care merită desigur dat, însă în condiții de siguranță.

România a depășit pragul psihologic de 2.000 de cazuri noi pe zi și prognozele arată că va crește numărul de cazuri. Aproape 5.000 de persoane au decedat în urma pandemiei.

În aceste condiții, în care zeci de state democratice au amânat alegerile, a declara ca președinte Iohannis că propunerea ca alegerile parlamentare să fie organizate în martie este de fapt „încercarea jalnică a unor parlamentari care vor să mai prindă câteva luni de diurnă”, este de o iresponsabilitate politică profundă. Dacă aceasta este temerea principală a președintelui 6 case și pseudo-argumentul pentru care nu trebuie amânate alegerile, ca inițiator al acestui proiect legislativ îmi donez diurna pentru eforturile de combatere a pandemiei.

Sunt convins că la o analiză obiectivă a situației, dincolo de orice rațiuni politice, oricare parlamentar ar trebui să ajungă la concluzia că argumentele pentru stabilirea alegerilor generale în luna martie prevalează și că această decizie este în interesul superior al societății.

În sensul celor prezentate mai sus, depun proiectul de lege privind stabilirea datei alegerilor pentru Senat și Camera Deputaților, ca urmare a încetării mandatului Parlamentului ales în anul 2016, precum și a unor măsuri pentru buna organizare a acestora.

Inițiator

Adrian Dohotaru

Deputat Adrian Dohotaru